

3.8 Eläinlääkintä-, maaseutu- ja ympäristöterveyspalvelut

Toiminta-ajatus:

Tulosalueen tehtävänä on huolehtia terveysvalvonnasta, eläinlääkintähuollosta sekä maaseutuhallinnosta Inarin ja Utsjoen kuntien yhteistoiminta-alueella. Tavoitteena on turvata terveellinen, viihtyisä ja monimuotoinen ympäristö sekä tarjota laadukkaat palvelut alueen toimijoille ja kuntalaisille.

Tehtävät:

Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on vähentää ja ennaltaehkäistä ihmisten terveyttä uhkaavia tekijöitä ja terveyshaittoja. Terveysvalvontaan sisältyy elintarviketurvallisuuden, terveydensuojelun ja tupakkalain valvonta. Elintarvikevalvonnassa valvotaan elintarvikkeita ja niiden valmistusta, markkinointia, kuljetusta, kaupankäyttöä ja tarjoilua sekä selvitetään elintarvikeperäisiä epidemioita. Terveysvalvontalain mukaiseen valvontaan sisältyvät mm. asuinhuoneistot, koulut ja oppilaitokset, lasten päivähoitopaikat, hoitokodit ja palvelutalot, kokoontumishuoneistot, uimarannat, uimahallit ja talousveden terveydellinen valvonta.

Eläinlääkintähuollon tehtäviin kuuluvat eläinlääkäripalvelut, eläinsuojelu ja eläinten hyvinvoinnin valvonta, eläinlääkintähuoltoon sisältyvä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonta, eläintautilien vastustaminen ja ennaltaehkäiseminen.

Maaseututoimen tehtävänä on hoitaa lakisääteiset maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät yhteistoiminta-alueella sekä Maaseutuviraston yhteistoiminta-alueen maksajavirastolle säätämät tehtävät ohjeiden ja määräysten mukaan. Erityispiirteitä ovat luontais- ja poroelinkeino- sekä kolttolain mukaiset tehtävät.

Tulosalueen toimielimenä ja viranomaisena jatkaa 1.1.2023 sosiaali- ja terveyslautakunnan nimeämä ympäristöjaosto (jatkossa teknisen lautakunnan ympäristöjaosto).

Ympäristöterveydenhuolto: Ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelma on laadittu ja hyväksytty vuosille 2020-2024. Vuoden 2024 tarkastussuunnitelmat laaditaan painottaen kohteita, joissa on havaittu pitkäaikaisia puutteita. Tavoitteena on 70-90 %:n toteuma paikalliseen valvontasuunnitelmaan nähden. Neuvontaan ja ohjaukseen varataan riittävät resurssit. Toimintaa kehitetään ja palveluita uudistetaan mm. toimitilamuu-
toksin (muutto uusiin toimitiloihin).

Eläinlääkintähuolto: Tuotetaan kunnalle määrätty lakisääteiset peruseläinlääkäripalvelut ja valtion virkaeläinlääkärin palvelut koko yhteistoiminta-alueella laadukkaasti ja riittävin resurssein. Vastaanottoiloja ja eläinlääkinnän palveluita kehitetään edelleen vuoden 2024 aikana (ympäristöyksikön hallinnolliset tilat eläinlääkinnän käyttöön, vastaanottoilojen peruskorjaus). Vastaava praktikkoeläinlääkäri / valvontaeläinlääkäri huolehtii, että kunnalle määrätty työt ja valvontatehtävät toteutetaan valvontaohjelman 2023-2024 mukaisesti.

Maaseututoimi: Hoidetaan Inarin ja Utsjoen kunnan maaseutuelinkeinoviranomaistehtävät yta-sopimusten mukaisesti sekä Ruokaviraston yhteistoiminta-alueen maksajavirastolle säätämät tehtävät ohjeiden ja määräysten mukaan. Toimintaa kehitetään ja palveluita uudistetaan mm. toimitila- ja henkilöstömuutoksilla (uusi toimitila, erillinen riistavahinkotarkastaja).

Talous (1 000 €)	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TAM 2024	MTA 2024	TP 2024	TOT% 2024
Toimintatuotot	146	204	157		157	210	133,59 %
Toimintakulut	- 722	- 743	- 780		- 780	- 848	108,80 %
Toimintakate	- 576	- 538	- 622		- 622	- 638	102,54 %

Inarin kunta
Tilinpäätös ja toimintakertomus 2024

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TP2024
Toimintakate (nettokustannukset) €/asukas	- 75,56	- 88	- 88

Tunnusluvut	TP2023	TA2024	TP2024
Ympäristöterveyshuollon tarkastukset (etl, tsl, tupl, aster) näytteet	161	125	139
Eläinlääkintähuollon käynnit	3 956	4 000	4 055
- Hyötyeläimet	295	300	249
- Lemmikit	3 661	3 700	3 806
- Valvontakäynnit	25	30	56
Maaseutuhallinnon tuki- ja korvauspäätökset (+lausunnot ja tarkastukset)	408	400	417

Talousarvion toteutuminen:

Talousarvion perustelut 2024

Elintarvikelaissa ja terveydensuojelulaissa määritellyille kohteille asetettu v. 2022 veroluonteinen valvonnan perusmaksu on lisännyt valvonnasta kertyviä maksutuottoja v. 2023-24. Maksutuottoja kertyi myös klinikka- ja laitemaksuista arvioitua enemmän. Myyntituottojen määrää nosti valtion maksama korvaus valvontaeläinlääkärin tehtävistä.

Kunnaneläinlääkäreiden työsidonnaisuuden ja työn kuormittavuuden keventämiseksi lähemmäksi työehtosopimuksen suosituksia, vuodelle 2023 perustettiin neljäs praktikkoeläinlääkärin virka ja yksi virka muutettiin vastaavaksi praktikkoeläinlääkäriksi. Vastaavan praktikon / valvontaeläinlääkärin resursseja ei ole voitu käyttää päivystykseen eikä praktiikkaan v. 2024, joten eläinlääkintähuoltoon jouduttiin rekrytoimaan osa-aikaisia sijaisia mm. kesälle ja syksyn erotuskaudelle.

Pitkät poissaolot, sijaisuudet ja tehtävien uudelleenjärjestelyt ja muuta henkilöstömenot (mm. työnohjaus, eläkemaksut) aiheuttivat ylimääräisiä henkilöstökuluja eläinlääkintähuollossa, mutta vastaavasti muiden toimialojen osa-aikaisuudet sekä valtion maksamat korvaukset valtion valvontatehtävistä sekä eläinlääkinnän laite- ja klinikkamaksut tasasivat ko. menoja.

Ylimääräisiä, talousarviossa huomioimattomia menoja, aiheutui myös toimitilamuutoksista ja röntgenlaitteiston leasingvuokrista, jotka olivat arvioitua suuremmat.

Talouden hallinta onnistui yllättävistä muutoksista huolimatta kohtuullisen hyvin. Talousarvion ylitys 2,5 % (n. 16 000 €)

Tavoitteiden toteutuminen:

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteutuma
Palvelukyky, tehokkuus,	1. Sähköisen asioinnin li-	1.1 Asiakastyytyväisyyskysely-	Asiakastyytyväisyyskyselyä

Inarin kunta
Tilinpäätös ja toimintakertomus 2024

osaaminen	sääminen, Henkilöresursseista ja koulutuksesta huolehtiminen (ILPPA, VIPU jne.) Toimiva yhteistyö, joustavat työtavat, asiakkaiden ohjaus ja neuvonta.	sely	ei toteutettu, mutta asiakkaille on annettu yksilöllistä neuvontaa ja ohjausta tarpeen mukaan.
	2. Eläinlääkintään keskitetty ajanvarauspalvelu.	2.1 Asiakastyytyväisyyskysely	Asiakastyytyväisyyskyselyä ei toteutettu, mutta keskitetty ajanvarausnumero on selvästi sujuvoittanut asiointia.
Terveellinen, turvallinen ja viihtyisä ympäristö	3. Valvontasuunnitelmien noudattaminen, toimijoiden neuvonta ja ohjaaminen.	3.1 Toimialakohtaiset valvontasuunnitelmat	Valvontasuunnitelmien mukainen valvonta toteutui tavoitteiden mukaan. Elintarvikevalvonta < 90 %, terveydensuojelu 100 %
	4. Laadukkaat eläinlääkintähuollon palvelut	4.1 Toimialakohtaiset valvontasuunnitelmat	Suunnitelmallinen valvonta toteutui elintarvikevalvontaa lukuun ottamatta. Akuutit ja raskaat eläinsuojeluprosessit veivät valvonnan resursseja.